

si dovoluje Vás pozvat na školení
**„Právní a praktické aspekty
poučovací povinnosti ve správním
řízení (včetně řízení o přestupku)“**

Akreditace Ministerstva vnitra

Termín a místo konání: 22. října 2020 od 9:00 do 15:00.

Školící prostory společnosti, Sokolovská 215, Praha

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

asistent soudce Ústavního soudu a lektor na Právnické fakultě Masarykovy univerzity se čtrnáctiletou praxí v oblasti vzdělávání úředníků, autor řady odborných českých a zahraničních publikací, autor učebnice rodinného práva a komentářů k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, exekučnímu řádu a zákonu o zvláštních řízeních soudních, člen Světové organizace pro rodinné právo

Cena: 1 990 Kč (pro úředníky ÚSC osvobozeno od DPH)

Cíle:

Po absolvování programu absolvent bude schopen:

- definovat základní terminologii v oblasti správního procesu,
- vymezit účel poučovací povinnosti,
- odlišit poučovací povinnost od informování o skutkových zjištěních,
- odlišit poučovací povinnost od informování v rámci snah o realizaci participačních práv nikoliv plně procesně způsobilých účastníků,
- uvědomit si nikoliv formální charakter poučení,
- rozlišit situace a osoby, kdy je poučení nutné,

- rozlišit poučení o procesních právech a povinnostech od poučení o hmotných právech a povinnostech,
- vyvarovat se pochybení při poučování, zejména jde-li o narušení rovnosti účastníků,
- řešit následky vadného či jinak nesprávného poučení,
- poučovat srozumitelným způsobem,
- rozlišit intenzitu požadavku na poučení
- pracovat s aktuální judikaturou.

Navržený program si klade za cíl celkově prohloubit teoretické znalosti i posílit dovednostní kompetence cílové skupiny.

Obsah kurzu

1. Poučovací povinnost a její význam

- cíle správního řízení
- užití principu „neznalost práva neomlouvá“
- specifika právně nevzdělaných osob
- právo na právní pomoc vs. poučovací povinnost
- odpovědnost účastníka za výsledek řízení vs. poučovací povinnost
- odlišení řízení zahajovaných na žádost a bez žádosti
- poučování o procesních právech a povinnostech
- poučování o hmotných právech a povinnostech
 - může správní orgán poučovat o hmotném právu?
 - analýza § 4 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů
- požadavek nestrannosti správního orgánu, a to i při poučování
 - posouzení zájmů na výsledku v případě mnohosti účastníků
- příklady formalistického přístupu k poučovací povinnosti
- trvalost, resp. permanence poučovací povinnosti

2. Judikatura a její závěry v oblasti poučování

- judikatura k § 4 odst. 2 správního řádu
- účel poučovací povinnosti
 - III. ÚS 188/04 – neutrpění újmy pro neznalost právních předpisů
 - 1 As 30/2008 – nemožnost trvat na schopnosti pregnantní právní formulace u právně nevzdělaných osob
 - význam uvedených rozhodnutí pro praxi
 - rozlišení osoby právně vzdělané a právně nevzdělané
 - schopnost rozlišit osoby, které skutečnosti vědí nebo mají vědět, a osoby, které toto (po)vědomí nemají
 - požadavek poučování skutečně nevědomých osob
- intenzita poučování
 - 2 As 27/2008-57 – správní orgán tu není od domýšlení všech možných okolností či alternativ
 - 1 As 51/2010 – úkolem není poskytnutí komplexního návodu účastníkovi
 - význam uvedených rozhodnutí pro praxi
 - pochopení poučovací povinnosti jako pomoci, nikoliv jako odpovědnosti za výsledek řízení ve prospěch či neprospěch některého z účastníků
 - poučovací povinnost jako pomoc při nalézání normy dopadající na situaci účastníka
 - poučovací povinnost jako prevence újmy při neznalosti procesní úpravy
 - poučovací povinnosti nikoliv jako nástroj pomoci pro úspěch ve věci, tím spíše ne v případě více účastníků s protichůdnými zájmy
 - IV. ÚS 533/18 – orgán zde není pro to, aby účastníkům nahrazoval právního zástupce

3. Praktické aspekty poučování

- odpovědnost správního orgánu za řízení, povinnost vést řízení k dosažení konečného rozhodnutí
- trvalý a permanentní charakter poučovací povinnosti, elasticita poučovací povinnosti

- uvědomění si nejen gramatického výkladu zákona, ale zejména účelu právní normy (tedy i poučovací povinnosti) a hodnot, které mají být normou chráněny (aby účastník pro neznalost neutrpěl újmu, resp. že účastník nemusí být vždy schopen jednoznačně aplikovat a vykládat právo)
- posouzení povahy úkonu a osobních poměrů dotčené osoby potřebných pro rozhodnutí úředníka, zda osobu poučovat, či nikoliv
 - zejména odlišení právně vzdělaných a právně nevzdělaných osob
 - odlišení právně zastoupených a právně nezastoupených osob
 - zdůraznění, že ne každý zástupce je právně vzdělaný (rizika rodičů a opatrovníků nikoliv plně svéprávných osob)
 - schopnost osob předpokládat
 - objektivizace kritéria – nejde pouze o vědomí osoby, ale rovněž o možnosti vědět (odpovědnost osoby v případě, že neví, ale měla či mohla vědět)
 - specifický přístup k dětem a jiným nikoliv plně procesně způsobilým účastníkům
- čeština jako jednacím jazykem
 - požadavek odbornosti a terminologické správnosti vs. srozumitelnost pro účastníka či jinou osobu
 - zdůraznění nikoliv splnění formálního požadavku, nýbrž nutnost, aby poučovaný rozuměl obsahu sdělených informací
 - adresnost i citlivost poučení
 - ujištění se u osoby, že poučení rozuměla
- protokolace poučení
- odlišení poučovací povinnosti podle § 4 odst. 2 správního řádu od informování o skutkových zjištěních, či informování při snahách o realizaci participačních práv nikoliv plně procesně způsobilých osob
- požadavek nestrannosti, rizika zejména při případné poučování o hmotném právu, preference omezit poučování pouze na řízení, nikoliv na věc samu
- následky nesplnění poučovací povinnosti

4. Příklady poučení ve správním řádu

- poučování při podání žádosti a následcích nedoplnění či neodstranění vad
- poučení o procesních právech – např. o právu na právní zastoupení, nahlížení do spisu, právu a povinnosti označovat a opatřovat důkazní prostředky a důkazy, právo vyjádřit se k podjatosti
- poučení ve vztahu ke skutkovému stavu – správný význam § 36 správního řádu
- poučení svědka a znalce
- poučení o možných pořádkových opatřeních
- poučení o následcích nesplnění součinnosti
- poučení o opravném prostředku
- a mnoho dalších

5. Diskuze a závěr